

ЧЕТВЪРТАТА ВЪЗМОЖНОСТ - университетска телевизия

Иво Драганов

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ЧЕТВЪРТАТА ВЪЗМОЖНОСТ университетска телевизия за книгата на Иво Драганов

■ Любомир Халачев

Основната тема, бих казал водещата емоция в книгата на доц. д-р Иво Драганов (защото в текста са вложени много чувства) е желанието на автора в този труд да защити позицията си за създаване на университетска телевизия. Темата е сериозна и актуална, тъй като всички сме свидетели как днес, от една страна, телевизията завзема изцяло общественото съзнание, а от друга – колко лесно е тази разработена машина за подсъзнателна пропаганда да бъде купена от тези, които имат достатъчно средства за това. Разбираемо е, че когато говорим за подобна покупка, не става дума за публични, а за частни средства. И от това се поражда високият градус на гражданската позиция на автора – телевизията е система, която трябва да бъде управлявана в интерес на обществото.

Бих разделил труда на три условни части – теоретическа, аналитична и практико-приложна. В първите глави авторът умело, с познатия ни от предишните му трудове ерудиран поглед към полето на медийната индустрия, ни води през елементите на телевизионното всепроникващо присъствие в днешния обществен живот. В следващата част на научното си изследване той прави преглед на съвременните позиции и ангажименти на телевизията към обществото в рамките на Европа и след това – в рамките на България. Във финалните глави ни запознава с

основите на университетската телевизия, като дава примери за много съществуващи в САЩ и Европа университетски телевизии.

Първите глави, които нарекох условно „теоретически“, определят именно тази част от познанието ни за света на телевизията, което е същностно необходимо, ако искаме да водим разговор за създаването на нов тип телевизия (университетска телевизия). Защото в текста са поставени въпросите, които трябва да намерят отговор, ако искаме да разсъждаваме за смисъла от създаването на университетска телевизия. Много умело, с добро познаване на въпросите на телевизията, Иво Драганов анализира различните периоди на изграждането на тази глобална система. Той набляга особено на тези детайли (сполучливо подкрепени от мислите на доказани философи и социолози), които извеждат значението на телевизията за обществото пред скобите, в които обикновено вписваме значението на изкуството и средствата за масова информация за формиране на мнение. Контекстът на тези разсъждения е – телевизията не е кино, не е вестник, не е радио. Телевизията е нещо особено, което заслужава фокуса на нашето внимание, особено днес, в период на глобализация и същевременно на особено остра нужда от осъзната регионална политика. Страхове от съществуването на неясни субек-

ти, които притежават правата върху телевизионния монопол, са изразени ясно в текста:

„Много често се смесват политически дебати с вариететни програми в особения жанр „политическо кабаре“. Всъщност става дума за откровени политически пристрастия или желанието да се разруши репутацията на определен политик. За съжаление тази нискокачествена продукция се гледа от най-непретенциозната и неподготвена в гражданско и естетическо отношение аудитория.“

И това не е единственото място, в което авторът умело и със силна гражданска позиция ни убеждава, че телевизията трябва да се ръководи не само и единствено от идеята за печалбата. Говорейки за пропастта между интересите на комерсиалните телевизии и обществения интерес, авторът казва:

„Проблемът опира до национална култура и законодателство. В Англия и Германия съществуват многобройни обществени задължения към комерсиалните телевизионни канали. Във Франция регулаторните органи заставят тези телевизии да показват програми, свързани с националното културно наследство. Най-голямата френска частна телевизия произвежда 156 единични филма годишно, например.“

Както обикновено, когато говорим за обществена телевизия, ние опираме до примера на BBC. И в този труд, за съжаление, това са основните положителни примери от областта на обществената телевизия. Казвам „за съжаление“, защото все още не можем да си послужим със светъл пример от практиката на БНТ. Анализите показват, че въпреки опитите да се въведат образователни и културни програми и да се произвеждат единични филми, БНТ в основната си програма все още подражава на комерсиалните телевизии, които не се стесняват да практикуват откровено търговска политика в своите програми.

В книгата си Иво Драганов е дал подробна картина на това, което трябва да донесе една бъдеща университетска телевизия на България и като начало – на София. Той прави един прекрасен преглед на възможностите на студентските телевизии в САЩ, където е може би родината на този тип масмедии, а след това във Великобритания, Германия и т.н. Дори подробно са указани възможностите, които университетската телевизия създава за обучение в различни курсове и степени. Разбира се, подобно

начинание може да си позволи само един голям университет. Анализирани са примерът с телевизия Алма Матер – първата студентска телевизия в България. Според мен този пример разкрива не само качествата, но и слабостите на един подобен проект, които също са обект на аналитичния поглед на автора. Изводът от такъв анализ трябва да бъде разбирането за отношенията в работата на подобна телевизия – въпреки, че се нарича студентска, тя не може да се създава и управлява само и единствено от студенти. Трябва да се намери добър баланс между участието на студентите и на преподавателите. Дори, мисля, би трябвало да бъдат привлечени поне минимум експерти – технолози, защото в телевизионната индустрия, която в голяма степен зависи от технологията, непрофесионалното отношение се наказва с лошо качество на програмата. А оттам – и нисък рейтинг!

Разбира се, не трябва да забравяме и нещо друго, че в днешното си положение българските университети не винаги и не всички са с такава степен на административна и гражданска автономия, каквато бихме искали да имаме. Най-малкото защото професорите, които ръководят тези институции и биха ръководили евентуално една бъдеща университетска телевизия, в повечето случаи имат определени политически пристрастия, а понякога и политически зависимости. Това не би позволило такава силна пропагандна форма като университетската телевизия да функционира независимо и единствено подчинена на мнението на своите създатели. Все пак мисля, че това, което ни предлага Иво Драганов, не само е необходимо и навременно, то в някаква степен е закъсняло като разговор, който трябва да се води в съвременното българско общество. И затова ще завърша с един цитат, който категорично определя мнението на автора:

„В развитите демокрации като Великобритания все по-често се чуват коментари по отношение на дихотомията „гражданин или консуматор“, която бе детерминирана от съвместното съществуване на обществени и търговски телевизии. Всичко това подсказва, че е време да се търси нова територия за развитие на телевизията. Единствената такава свободна територия с висока степен на независимост в моите очи ще бъде университетската телевизия.“